Avfallshåndtering

Dokumentnr.	GE-3.06-14 D
Type	Dokument
Kapittel	3.06 Fagområder
Gjelder for	Prosjektledere, anleggsledere og faglig ansvarlige i byggesaker der Gjerdalen har ansvar for riving, rehabilitering, miljøsanering eller avfallshåndtering
Revisjon / dato	Rev. 01 · Utkast
Utarbeidet av	HMS- og kvalitetsleder
Godkjent av	Daglig leder
Krav og grunnlag	ISO 14001 8.1; Plan- og bygningsloven § 29-8; Byggteknisk forskrift (TEK17) §§ 9-6 til 9-9; Byggesaksforskriften (SAK10); Byggherreforskriften
Erstatter	SmartDok 030604-002 D

1. Formål

Dokumentet skal sikre at avfallet blir håndtert forsvarlig og etter kravene i plan- og bygningsloven § 29-8 og byggteknisk forskrift (TEK17) kap. 9, §§ 9-6 til 9-9. Det forklarer ansvaret i byggesaken og hva miljøkartlegging, avfallsplan og sluttrapport skal inneholde. Framgangsmåten i prosjektet står i **GE-3.06-13 R** Avfallsplan.

Ved all rehabilitering og riving skal helse- og miljøfarlige stoffer i bygningen eller anlegget kartlegges før oppstart. Det gjelder også tiltak som er unntatt fra søknadsplikt etter plan- og bygningsloven (TEK17 § 9-7 første ledd).

2. Ansvar

Rolle	Ansvar
Faglig leder	Har ansvaret for at avfallshåndteringen i Gjerdalens del av byggesaken er tilfredsstillende og forsvarlig, og at dette dokumentet blir fulgt.
Prosjektleder	Avklarer før oppstart hvilken rolle Gjerdalen har i byggesaken (søker, prosjekterende eller utførende), og om det kreves miljøkartlegging og avfallsplan.
Anleggsleder	Følger opp avfallsplanen på anlegget, gjennomfører miljøsaneringen og tar vare på dokumentasjonen for hvordan avfallet ble disponert.

3. Ansvar i byggesaken

Ansvarlig foretak	Ansvar
Ansvarlig søker (SØK)	Påser at det blir laget avfallsplan, rapport fra miljøkartlegging, rapport fra ombrukskartlegging, sluttrapport for avfallshåndtering og at dokumentasjon for faktisk disponering av avfallet blir innhentet (SAK10 § 12-2 bokstav e). Påser at eventuelle sikringstiltak blir prosjektert og utført. Samordner de ansvarlige foretakene, tar imot og sender videre tillatelser til dem, og søker ved endringer i tiltaket. Sørger for sluttkontroll, innhenter samsvarserklæringer fra prosjekterende og utførende og kontrollerklæringer fra kontrollerende for prosjektering og utførelse. Søker om ferdigattest når tiltaket er ferdigstilt.
Ansvarlig prosjekterende (PRO)	Sørger for nødvendig prosjektering som grunnlag for avfallsplan og rapport fra miljøkartlegging (SAK10 § 12-3 bokstav c), det vil si miljøkartlegging (befaring) med miljøkartleggingsrapport.
Ansvarlig utførende (UTF)	Bidrar til å følge opp avfallsplanen, gjennomfører miljøsaneringen, innhenter og tar vare på dokumentasjon for hvordan avfallet faktisk ble disponert, og lager sluttrapport for avfallshåndteringen (SAK10 § 12-4 bokstav d).
Ansvarlig kontrollerende (KPR og KUT)	Har ansvaret for kontrollen i byggesaker der det er krav om uavhengig kontroll.

- «Miljøsanering» er et eget godkjenningsområde (SAK10 § 13-5): «Miljøsanering» for prosjekterende og «Riving og miljøsanering» for utførende. Gjerdalen har sentral godkjenning for prosjektering av miljøsanering i tiltaksklasse 1 og for riving og miljøsanering som utførende i tiltaksklasse 2, gyldig til 20.08.2027.
- Skal det utføres riving og miljøsanering, kreves erklæring om ansvarsrett som utførende innen «Riving og miljøsanering» (SAK10 § 9-1 og § 13-5).
- Byggherren skal også etter byggherreforskriften § 9 bokstav g stille krav til lagring, håndtering og fjerning av avfall og farlige materialer.

4. Kvalifikasjonskrav for ansvarsrett og sentral godkjenning

Foretak som vil erklære ansvarsrett for miljøsanering i en byggesak, må oppfylle kvalifikasjonskrav. Kravene gjelder foretakets organisasjon, systemet for å ivareta kravene i plan- og bygningsloven og den samlede kompetansen i foretaket. Kravene er i utgangspunktet de samme for sentral godkjenning.

5. Når kreves miljøkartlegging og avfallsplan

Tiltak	Krav
Riving av bygning eller del av bygning større enn 100 m² BRA	Rapport fra miljøkartlegging og avfallsplan
Oppføring, tilbygging, påbygging, underbygging, endring eller riving av bygninger, konstruksjoner og anlegg som gir mer enn 10 tonn bygg- og rivningsavfall	Rapport fra miljøkartlegging og avfallsplan
Vesentlig endring, også fasadeendring, eller vesentlig reparasjon av bygning, når tiltaket omfatter mer enn 100 m² BRA av bygningen	Rapport fra miljøkartlegging og avfallsplan
Oppføring, tilbygging, påbygging og underbygging av bygning, når tiltaket overskrider 300 m² BRA	Avfallsplan

6. Miljøkartlegging og rapport fra miljøkartlegging (TEK17 § 9-7)

Miljøkartlegging er en kartlegging av helse- og miljøfarlige stoffer i en eksisterende bygning eller konstruksjon, det vil si i de bygningsdelene bygningen eller konstruksjonen er bygd av. Det er klare krav til hvordan miljøkartleggingen skal gjennomføres og rapporteres.

Rapporten fra miljøkartleggingen skal lages for hvert enkelt tiltak i eksisterende byggverk, på grunnlag av en gjennomført miljøkartlegging. Den skal beskrive hvordan det farlige avfallet skal håndteres, slik at en kan

- fjerne farlig avfall før bygget rives,
- prise et rehabiliterings- eller riveoppdrag riktig,
- sikre forsvarlig håndtering og levering av farlig avfall.

Rapporten skal minst inneholde

1. hvem som har utført kartleggingen,
2. når kartleggingen ble utført,
3. byggeår og eventuelt rehabiliteringsår,
4. analyseresultater,
5. forekomster (mengde og type),
6. plassering i bygningen (hvor),
7. merking: hvordan forekomstene er merket,
8. hvordan forekomstene skal saneres eller fjernes,
9. hvor avfallet skal leveres,
10. tabell over alle forekomster.

Rapporten skrives etter at befaringen (miljøkartleggingen) er utført, og skal være tilgjengelig ved tilsyn og kontroll sammen med avfallsplanen.

Viktig: Asbest, PCB og andre helse- og miljøfarlige stoffer skal være fjernet før riving starter. Asbestarbeid følger **GE-2.04-10 D** Instruks for håndtering av asbestholdig materiale.

7. Avfallsplan (TEK17 § 9-6)

Avfallsplanen er en forhåndsberegning av avfallet som vil oppstå ved riving, rehabilitering eller nybygging. Planen skal lages før igangsetting og kunne vises fram ved kommunalt tilsyn.

Forhåndsberegningen krever tegninger, enkel oppmåling og kjennskap til bygningen, prosjektet og byggematerialenes egenvekt. Beregningen gjøres gjerne i et regneark. Resultatet legges inn i første kolonne, «plan», i skjema 5178 (Sluttrapport med avfallsplan for nybygg) eller 5179 (Sluttrapport med avfallsplan for rehabilitering og riving) fra Direktoratet for byggkvalitet. Skjemaene finnes også som blanketter fra Standard Norge.

Avfallsplanen skal inneholde

- adressen til bygningen eller tiltaket,
- navnet på ansvarlig søker,
- forventede avfallsmengder og avfallstyper fra tiltaket, fordelt på fraksjoner (betong, tre, asbest, farlig avfall, restavfall og så videre),
- mengder og fraksjoner av farlig avfall, hentet fra rapporten fra miljøkartleggingen.

8. Sluttrapport

Sluttrapporten skal vise hvordan avfallet som oppsto, faktisk ble disponert, fordelt på avfallstyper og mengder. Levering til godkjent avfallsmottak eller direkte til gjenvinning skal dokumenteres.

Sluttrapporten settes opp før det søkes om ferdigattest:

1. Bruk avfallsplanen og fyll inn faktiske avfallsmengder i kolonne 2 (levert avfallsanlegg) eller kolonne 4 (ombruk eller gjenvinning).
2. Regn ut avviket fra planen (kolonne 1) og fyll det inn i kolonne 6.
3. Forklar store negative avvik (mindre avfall enn beregnet) i et vedleggsbrev.
4. Legg ved kvitteringer fra avfallsmottakene.
5. Send sluttrapporten med vedlegg til kommunen når det søkes om ferdigattest.

9. Ferdigattest

Ferdigattest blir ikke gitt uten godkjent sluttrapport som viser hvordan avfallet ble levert.

10. Referanser

- Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) av 27. juni 2008 nr. 71, § 29-8
- Forskrift om tekniske krav til byggverk (byggteknisk forskrift, TEK17) av 19. juni 2017 nr. 840, kap. 9, §§ 9-6 til 9-9
- Forskrift om byggesak (byggesaksforskriften, SAK10)
- Forskrift om sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- eller anleggsplasser (byggherreforskriften) av 3. august 2009
- Byggesaksblankett 5178 og 5179
- **GE-2.04-10 D** Instruks for håndtering av asbestholdig materiale
- **GE-2.08-13 R** Lagring og levering av farlig avfall
- **GE-2.08-14 D** Deklarasjon for farlig avfall
- **GE-3.06-13 R** Avfallsplan
- **GE-3.06-19 R** Rivningsarbeider

Revisjonshistorikk

Rev.	Dato	Endring	Godkjent av
01	Utkast	Første utgave i GE-håndboka. Skrevet om fra SmartDok 030604-002 D.	Daglig leder